

UJEDINJENI

ŽELEZNIČAR

LETO I.

Izhaja dvakrat na mesec.

Naročnina četrtletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana,
Karla Marksa trg 2
(prej Turjaški trg)
kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Stev. 11.

PRVI MAJ 1926.

Proglas Združ. del. strok. zveze Jugoslavije

Delavci in delavke!

Delavstvo celega sveta zapušča na dan Prvega Maja tovarne in delavnice, da s tem pokaže, da sloni vso kapitalistično gospodarstvo na njegovih ramenih in da je baš delavstvo najpomembnejši družabni činitelj. Milijoni delavstva vseh narodnosti in držav povdarjajo ta dan soglasno svoje zahteve, izražajoč tako svojo najpopolnejšo internacionalno solidarnost in odločnost v borbi za svojo svetlejšo bodočnost. Delavski razred Jugoslavije pridružuje svoj glas in svoje sile glasom in silam tega velikega mednarodnega proletarskega vala.

V dolgi dobi vojnih naporov in trenutnemu povojnemu gospodarskemu poletu je sledila daljša gospodarska kriza, od vojne zastrupljenemu delavskemu razredu ni uspelo, da se za časa omenjenega kratkega gospodarskega poleta uveljavi, dolgo trajajoča gospodarska kriza, ki je povzročila ogromno brezposelnost, mu pa onemogoča, da se uveljavi sedaj, ko davi težka beda številno delavstvo.

Kapitalistični razred, ki je vsled egoistične strasti posameznikov slep celo za lastne interese kot celota, je pod protektoratom in aktivno zaščito države zadavil delavsko zakonsko zaščito in stega sedaj svoje roke po delavskemu zavarovanju. Brezobzirno se gazijo vse ustavne in zakonske odredbe, ki so v prilog delavca, in s tem ogroža v temelju ne samo existenco najproduktivnejšega družabnega sloja, delavskega razreda, marvec tudi gospodarski razvoj sam.

Letošnjega Prvega Maja mora delavski razred Jugoslavije še bolj kot preje soglasno manifestirati:

*Za uvedbo in zasiguranje osemurnega delavnika;
za izvajanje zakona o zaščiti delavcev in Inšpekcije dela;
za izvajanje zakona o zavarovanju delavcev in uvedbo brezposelnega zavarovanja;
za dostojne plače in odpravo davka na ročno delo;
za obsežno socialno politiko in proti socialni reakciji v vseh njenih oblikah!*

Delavci in delavke!

Borba se vodi s silo, a sila brez znanja ne pomeni nič! Letošnji Prvi Maj naj zanese širom države naš klic, klic našega pokreta: pristopajte v svoje strokovne organizacije, ojačite jih, in preko njih tvorite veliko in močno internacionalno celoto! Čitajte, učite se in širite svoj tisk!

Združena delavska strokovna zveza Jugoslavije.

Majski oklic strokovne internacionale.

Sodrug! Še vedno trpe evropski narodi na posledicah svetovne vojne! Kar pa je še bolj nevarno: še vedno hočejo nekatere vlade iz nacionalizma in iz nacionalnega egoizma ogroziti mir z zatiranjem narodnih manjšin v lastnih državah ali pa nastajajočo mednarodno skupnost!

Proti tem izrastkom, ki vedno ogrožajo svetovni mir, gospodarsko obnovo, ekonomsko varnost delavskega gibanja, se mora delavstvo boriti z vsemi svojimi silami.

Vsak dan se kaže jasnejše, da kapitalistično gospodarstvo ne more organizirati produkcije v interesu splošnosti. Kapitalistično gospodarstvo se more vzdržati le še z visokimi uvoznimi carinami in omejitvami, ali pa ob pripravljenosti kapitalističnih vlad — s subvencijami iz državnih sredstev.

Dnevno se znova očituje, da mora le enotno, močno delavsko gibanje zajeziti popolno propast in prinesiti propadajočemu svetu rešitev.

Zato morajo delavske mase še intenzivnejše kot doslej pokazati na letošnji Prvi maj svojo moč in svojo voljo.

Zato mora ves delavski razred, cela armada organiziranih delavcev in delavk Prvega maja demonstrirati

za osemurni delovnik! — Za pravico soodločevanja v industriji! — Za trajen svetovni mir!

Če hočemo ugonobiti reakcijo in pripraviti temelje za upostavitev novega sveta, mora biti vsak oborožen in za napad pripravljen! Spričo dogodkov in izprememb v zadnjih letih se mora delavski razred bolj kot doslej zavedati historične misije osvoboditve delavskega razreda izpod kapitalističnega jarma.

Praznujmo Prvi maj!

Demonstrirajmo v vseh mestih in deželah!

Naj bo letošnji Prvi maj mogočno izpričevalo za odločno voljo delavskega razreda, da hoče

odvreči hlapčevstvo, strmoglaviti reakcijo, zlomiti kapitalistični jarem.

Naj živi organizirani delavski razred celega sveta!

Mednarodna strokovna zveza.

Prvomajske misli.

Sodrug! Pazljivo opazujmo naš položaj, ogledimo si te razmere, v katerih mi danes živimo. Kaj vidimo? Mi mnogo delamo, mi ustvarjamo nešteta bogastva. Zlato in tkanina, žamet in svila so rezultat dela naših rok. Iz globočine zemlje spravljamo na dan železo in premog in razne druge kovine. Mi strojimo stroje, mi zidamo palače in mesta. Mi vežemo svet s prometnimi sredstvi. Brez nas bile bi železnice mrtve. Vse bogastvo sveta je ustvarjeno z našimi rokami, je prepojeno z našim znojem in z našo krvjo.

Kakšno odškodnino dobivamo za to prisilno delo? Ako bi bilo po pravici, morali bi stanovati v dobrih stanovanjih, nositi dobre obleke in vsakdanjega kruha bi nam ne smelo manjkati.

Ali z nami se godi drugače. Naše mezde so tolike, da komaj životarimo. Naši delodajalci nam znižujejo mezde. Silijo nas na spreten način,

da vršimo čezurno delo. Nepravilno nam nalagajo globe, z eno besedo, kjerkoli le morejo, nas pritiskajo. Ako smo pa vsled tega nezadovoljni, obračunavajo z nami brez milosti.

Že mnogokrat smo se prepričali, da so se vsi, na katere smo se obrnili za pomoč in varstvo, izkazali kot lakaji in prijatelji delodajalcev. Nas, delavce se drži v nevednosti. Ovira se nas v izobrazbi in se nam jo dela nemogočo, samo da ne spregledamo in se tako začnemo boriti za izboljšanje našega položaja. Ako povzdignemo svoj glas, se nas smatra za rovarje in državi nevarne in se nam skuša vzeti še tisto betvico kruha, ki ga še imamo. Med tem pa resnični sovražniki države, korupcionisti, žive svobodno in na odličnih mestih. Takšen je ta čas. Nevednost in zatiranje so sredstva, s katerimi nas kapitalisti držijo na uzdici.

Kakšna sredstva pa imamo mi, da

si izboljšamo svoj položaj, zvišamo naše mezde, manjšamo delovni čas, ki so ga nam že na mnogih krajih zvišali, očuvamo osemurni delovnik, da lahko čitamo pametne in poučne knjige, da se zavarujemo pred žalitvami? Proti nam so vsi: Kakor gospoda, ki toliko boljše živi, kolikor slabše se godi nam, tako tudi vsi tisti lakaji, ki žive od drobtinic, ki padajo od kapitalistične mize, ter zato nad nami izvršujejo kapitalistično voljo. Mi pa nimamo od nikogar pričakovati pomoči. Mi se moramo nadejati samo na sebe. Naša moč je v združenju, naša sredstva so v združenem, enodušnem in trdovratnem stališču, da se nam dajo naše socialne in družabne pravice. Kapitalisti so že davno spoznali, v čem je naša moč, in se trudijo na vse mogoče načine, da nas razdvojijo, razdese-terijo, in nam sugerirajo, da ja ne bi razumeli, da smo mi vsi delavci in da imamo skupne interese. Znižavajo nam

mezde, ali ne vsem naenkrat, nego posamezno. Upeljali so akordno delo ter tako dosegli za majhne mezde veliko produkcijo, kar za nje pomeni veliko dobička, ter se lepo v brk smejejo, ko vidijo, da se kdo iz delavcev malone pri delu raztrga.

Tako, sodrug, razmišljajte danes, na dan Prvega maja, kako nam je storiti, da se zavarujemo pred neizmernim izkoriščanjem in da izboljšamo svoj položaj.

Pomnite, sodrug, da je naša rešitev v nas samih, da je naša osvoboditev delo naših rok in da v združenosti in enotnosti dosežemo naš cilj. Zato naj velja vsakemu proletarcu, poštenemu in iskrenemu Karl Marksov klic:

„Proletarci vseh dežel, združite se!“

„Proletarci vseh strok, snujte enotne organizacije. V vsaki tovarni, v vsakem obratu samo ena enotna razredno bojna organizacija.“

Spomenu padlim 24. aprila 1920 na Zaloški cesti.

Šest let je splulo v večnost, odkar ste, sodrug, legli v hladni grob, ubiti na fronti razrednega boja. Kruh ste zahtevali — dali so vam svinec.

Šest let je preteklo od tedaj, in oni, ki so takrat mislili, da zaduše krik gladnih po kruhu, ako odgovore s svinčenkami, so se zmotili. Vaša kri, prelita na Zaloški cesti, vpije do neba. Vaš duh pa živi med nami vsemi, ki smo lačni in brez pravic, ter nas bodri.

Danes, ko je Prvi maj, praznik Dela, za osvobojenje katerega ste padli Vi, sodrug iz Zaloške ceste, se Vas spominjamo. Danes, Prvega maja, ko proletariati pregleduje svoje vrste, kliče Vaša imena, kot prve v bojni vrsti proletarske armade.

Slava vam, žrtve, sodrug iz Zaloške ceste!

Pravica združevanja in praksa oblasti v Jugoslaviji.

(Izveleček referata iz strokovne balkanske konference.)

Z ustavo je zagotovljena državljanom Jugoslavije pravica združevanja. K zborovanju se pa ne sme prihajati oborožen. Zborovanja, ki se obdržijo pod milim nebom, se morajo naznaniti 24 ur prej pristojnim oblastem. Državljanji imajo pravico, da se organizirajo v svrhe, ki po zakonu niso kaznjive. (Čl. 14.) To so splošne določbe. Za delavce še posebej garantira ta ustava, da imajo pravico organizirati se v svrhu dosege boljših delavskih pogojev. (Čl. 33.)

Na podlagi ustave, ki je stopila v veljavo 28. junija 1921, je izšel 14. junija 1922 zakon o zaščiti delavcev, ki potrjuje vprašanje o pravici združevanja (koalicijsko pravo) določeno leto dni prej v ustavi: „Delavci se lahko združujejo v posebnih organizacijah radi čuvanja njih gospodarskih, kulturnih in moralnih interesov.“

S tem je garantirana in priznana svoboda strokovnih organizacij z osnovnim zakonom — ustavo, kakor tudi z zakonom o zaščiti delavcev.

To bi bilo vse v najlepšem redu.

Medalja pa ima tudi drugo stran, ki daleč ni tako sijajna. Nasprotno! Še predno je postala ustava pravno veljavna, so divjali pri nas veliki delavski boji. Delavstvo si je hotelo vsaj nekoliko izboljšati svoj materialni položaj. Tudi se je delavstvo ravnsalo med seboj, kar je buržuazija prav rada videla in je bila prav zadovoljna. Voditelji leve so stavili vse na kocko v pričakovanju, da nastopi revolucija, in svoje taktike niso usmerjali po resničnem položaju in s svojo sposobnostjo, voditelji desnice pa so zopet zavirali prve, se pajdali z meščanstvom in tako je nastal med delavstvom razkol in vsa ostrina borbe se je obrnila v medsebojno klanje. Buržuazija je znala to izborna izrabiti ter je smatrala vsako stavko kot predigro k revoluciji. Spretno je vsako zahtevo delavstva, pa tudi najmanjšo, razkričala kot boljševisko propagando, kot nevarnost revolucije. To ji je dobrodošlo, da je lahko utemeljila in napovedala divji boj delavstvu ter ga pritisnila k tlom z izjemnimi zakoni.

Buržuazija je začela antikomunistično propagando in pod to pretvezo udarila ves delavski razred. Znala je svojim pravnim nameram dati lažnjive motive.

Že 28. decembra 1920 je bil uzakonjen „zakon o stavkah in puntih na železnici“, nadalje pod istim naslovom za rudarje. Že prvi člen dobro karakterizira oba zakona:

„V slučaju stavke... ali v slučaju priprav, ki bi vodile k temu... lahko vojni minister... potom odredbe vpokliče v vojaško službo gotovo število v železniški službi zaposlenih ali nezaposlenih delavcev... in sicer za dobo, ki jo najde za potrebno.“

Temu zakonu je sledil 3. avgusta 1921 drugi zakon, „zakon o zaščiti države“, za katerega so glasovali vse meščanske stranke razen klerikalne. Ta je bil naperjen proti komunistom, na videz, ali zadel je ves delavski razred brez razlike političnega in verskega prepričanja.

Buržuazija je s tem zvito kazala na komuniste, tepla pa je v resnici vse de-

lavstvo — vse zbog njegove nesloge in vse zbog eksperimentiranja nepreračunljivih voditeljev, kakor z desne tako z leve strani, med katerimi jih je bilo mnogo (in jih je še) prav dvomljive moralne kakovosti in vrednosti.

Člen 10 veli: Delavci vojaške administracije, ki zapuste posamezno ali v večjem številu ali skupno njim zaupano službo ali stopijo v stavko, se kaznujejo z zaporom. Voditelji se poleg tega kaznujejo še z 10.000 Din globe... Ista kazen zadene osebe, ki s pasivno rezistenco ovirajo normalno izvršitev službe, ki jim je zaupana ali ovirajo delo.“

„Člen 11. Osebe, ki poskušajo ovirati delavljneže, se kaznujejo s šest mesečnim zaporom, ako se njih prestopki ne izkaže kot zločin.“

„Ako se shodi takšnih oseb na odredbo javnih organov takoj ne razidejo, se kaznujejo krivci z zaporom do enega leta in z globo do 3000 Din.“

Te odredbe segajo vedno dalje in se končno ne razširjajo samo na delavce in nastavljenice javnih uradov, nego na vse delavstvo sploh.

Odredbe proti koalicijskemu pravu zadenejo posebno železničarje, ki jih je okrog 80.000. Dne 1. novembra 1923 sprejet „zakon o državnem prometnem osebnju“ določa v členu 149, da se železničarje odpusti in disciplinsko kaznuje, ako se udeležijo kjerkoli splošne ali delne obustave dela, dalje ako zanikrno ali počasno vrše službo kar bi imelo za cilj otežkočenje ali ustavo prometa (pasivna rezistenca).

Vlada ima tako priliko, da igra dvojno vlogo. Ako tudi strokovne organizacije na podlagi ustave in zakona o zaščiti delavcev obstoje, je njih delovanje vedno z drugimi zakoni (militariziranje železničarjev in rudarjev, pragmatika, zakon o zaščiti države) ogroženo in sicer toliko bolj, ker je vsaka stavka, tudi najmanjša od strani prizadetih kapitalistov razkričana kot državni nevarna, da se na ta način nahujska upravne organe proti delavstvu in stavka zlomi. Kajti svoboda strokovnih organizacij sploh tako dolgo ni, dokler svoboda združevanja ni zagotovljena do njenih zadnjih konsekvenc.

Sicer se v stavke v privatnih podjetjih navadno javne oblasti ne vtikajo, vendar je vsak čas mogoče omenjene paragrafe raztegniti v škodo delavcev, oziroma v korist delodajalcev.

Delavcem in nameščencem v javnih in državnih podjetjih in uradih je pa pravica stavke efektivno odvzeta ne da bi se izboljšal pri tem njih materialni in moralni položaj, ali se ga vsaj mislilo izboljšati.

Delavstvo Jugoslavije se bori za odstranitev vseh izjemnih zakonov, bori se za popolno pravo združevanja kakor za delavce in nastavljenice javnih državnih podjetij in uradov, tako za vse ostalo delavstvo v privatnih podjetjih.

Naši delavski delegati na internacionalni delavski konferenci so opetovano zahtevali, da se vprašanje teh elementarnih pravic na eni prvih delavskih konferenc obravnava in da naj bo svoboda strokovnih organizacij predmet konvencije, ki jo naj izrecno zagotovijo.

Takšno stališče internacionalnega biroja dela bi naše delo izredno olajšalo.

Delavstvo in strokovne organizacije.

Če vprašate progovnega delavca, ki ti toži o svojem bednem položaju, če je in kje je organiziran, dobiš po večini odgovor: nikjer. Saj tako vse skup nič ne pomaga. Vsak dela zase, za delavca pa nobeden. Da, resnica je, da dela vsak za se. Zato pa je dolžnost tudi nas delavcev, da delamo za se. To pa ni mogoče vsakemu poedinemu posebej, temveč le, če se združimo tudi mi z drugimi v močno strokovno organizacijo. Ni pa organizacija tisto, ki ti bo samo priborilo boljše bodočnost. Ona je le središče, pokrog katerega se zbira delavstvo, da potem složno in enotno nastopi za obrambo in dosego svojih pravic. Ker se mora delavstvo samo boriti za svoje pravice, zato tudi ne velja izgovor nekaterih, ki pravijo: „bi se organiziral, pa bom s tem zgubil ugled pri svojem predpostavljenu. Saj je zadosti, če sem vašega mišljenja.“ Samo tvoje mišljenje ti ne bo izboljšalo tvojega stanja. Če ti je resno voljo si izboljšati svoje stanje, se moraš priključiti

armadi, ki se bori za izboljšanje svojega položaja, in se moraš tudi sam v njih vrstah boriti. Ako se pa bojiš očitno nastopiti za svoje interese, se s tem strinjaš s svojim sedanjim položajem in ne moreš pričakovati nobenega izboljšanja. Kajti nikoli ne smeš zahtevati, da se bojo borili drugi za te, ti pa boš potem po boju svojih tovarišev sedel k polni skledi. Star pregovor pravi: „Pomagaj si sam in bog ti bo pomagal.“ Le če bomo mi sami tudi aktivno nastopili za svoje pravice, če bo naše geslo vsi za enega, eden za vse, potem bomo dosegli svoj cilj. Kajti le v slogi je moč.

So pa zopet drugi, ki pravijo: „bi se organiziral, če bi bila samo ena organizacija. Ker pa je toliko organizacij, pa je škoda za denar. V resnici obstoja več organizacij. Toda prava delavska je le ena. Vse druge so ustanovljene v prid kapitala, z namenom, da delavstvo razdvajajo. Kajti kapital se boji enotnosti delavstva, ker vidi v tem svojo smrt. Zato dela z vsemi močmi proti delavski enotnosti. In v to mu služijo razne organizacije. Med tem ko vodi pravo delavsko organizacijo nepomirljiv boj za interese delavstva napram njegovemu izkoriščevalcu, hočejo voditi druge lažidelavske organizacije delavstvo po poti raznih kompromisov v naročje njegovega izkoriščevalca. Zato so take organizacije načelne nasprotnice razrednega boja. Toda skušnja nas je izučila, da si delavstvo ne bo izboljšalo svojega stanja z raznimi pogodbami in kompromisi s kapitalom. Njegova rešitev leži le v močnem in enotnem nastopu proti kapitalu. Le razredni boj je tisti, kateri bo osvobodil delavstvo. Zato so pa tudi edino razredno bojne organizacije prave delavske organizacije.

Zopet drugi pravi: „bi se organiziral, če bi se vsi“. Če bi vsi tako rekli, bi ne bilo nikoli nobene organizacije. Organiziraj se najpoprej sam, potem pojdi med svoje tovariše in jih privedi v organizacijo. Tako bomo prišli do tega, da bomo enkrat vsi organizirani. Priznati moramo, da je za marsikaterega delavca pri današnjih razmerah težko žrtvovati članski prispevek svoji strokovni organizaciji, ker nima niti toliko, da bi si kupil potrebno hrano zase in družino. Toda to nam mora biti le v spodbudo, da se bomo še bolj oklenili naših razrednih organizacij. In se ne bomo strašili malih žrtev, ker le potom močnih razredno bojnih organizacij si bo delavstvo priborilo boljše bodočnost.

Progovni delavec.

Joža Golmajer.

Naprej po začrtani poti.

Letošnji praznik dela praznujemo v znamenju zedinjenja strokovnega pokreta. Marsikdo pa vidi v tem neko antirevolucionarnost in trdi, da bi se na ta dan morale razlegati po vseh shodih in manifestacijah najbolj revolucionarne parole, ne pa parole strokovnih organizacij. Večina delavstva se pa zaveda, da je najrevolucionarnejši čin jugoslovanskega proletariata ta, da upostavi enotne razredne strokovne organizacije, ki ne bodo samo parola, temveč živo življenje, ki bo vodilo delavce v borbi za vsakdanja njegova materialna in socialna vprašanja. Delavstvo se prav dobro zaveda, da delo za zedinjenje strokovnega pokreta ni antirevolucionarno, temveč duševno revolucionarno delo.

Naš strokovni pokret se lepo razvija, kar znači, da delavstvo to delo zedinjenja razume in ga podpira, ker sicer ne bi mogel napredovati. Z razvojem organizacij raste pa obenem zavest delavstva in zavest privede do zmage.

Od miloščine do zakonov, do pravice — to je uspeh in zmaga tridesetletnih majskih proslav. In ne samo to. Delavski razred, ki ga družijo majska proslava in vodi dosledno razredno borbo, je s svojo energijo uveljavil tudi že v kapitalističnem družabnem redu prepričanje, da je socialno-politično udejstvovanje zakonodajnih ustanov naravnost potrebno v človeški družbi. Kapitalistični razred skuša s socialno-političnimi ukrepi in zakoni

sicer samo omiliti med človeštvom po kapitalističnem gospodarstvu vsekane rane. Danes ustvarjajo socialno-politični zakoni pomirjenje duhov pod pritiskom krivic, ki jih dela kapitalizem proletariatu in pod pritiskom zahtev delavskega razreda.

V Jugoslaviji to spoznanje seveda še ni dozorelo. Nasprotno! Naša buržuazija poizkuša s surovo silo, s persekucijami preprečiti vpliv delavskega razreda. S socialno reakcijo skuša pomagati kapitalističnemu razredu in ovirati zmago delavskega razreda.

Naš delavec je še po veliki večini izroččen na milost in nemilost kapitalističnemu izkoriščanju in to zaradi tega, ker obstoječih socialno-političnih zakonov pri nas nihče ne respektira. Zakoni sicer v marsičem urejajo stvarne in prayne odnose delavstva, zakonsko zaščito pa jih uživa le bore malo. Naša buržuazija stremi po odpravi osemurnega delavnika, po poslabšanju delavskega zavarovanja, svobodni konkurenci ob nezaposlenosti in oviranju gospodarskega razvoja ropa in izžema do krutosti edino delavčevo imetje — delavčevo delovno silo.

Razumljivo je, da buržuaziji ta posel ni težak, ker je v vseh takih vprašanjih vedno enotna. Delavski razred pa je razcepljen in oslabljen po nespametni medsebojni borbi, ki mu je zlasti kvarna, ker zbuja v njem obupajočo zavest, da se bori brez upa v zmago.

Bitka je za onega, ki se bojuje v zavesti, da bide boj brez upa v zmago — že izgubljena. Toda med delavstvom je taka malodušnost nepotrebna, neprimerna in nespametna. Če delavec ne pogleda preko tovarniške ograje, preko svojega poklica in domačega plota, je malodušnost umljiva in opravičljiva, celo nebržnost.

Ali naš delavec mora pogledati preko ograje domačega plota v svet pa bo videl, da bide svetovni proletariati povsod boj za socialistični družabni red z uspehom. Ko bo to videl, ga ne bo več morila malodušnost in nebržnost. Stopil bo v naše bojne vrste, zavedel se bo, da tudi on ne sme čakati doma na zapečku, temveč se postaviti v vrsto onih, ki se bore za svoj obstanek in za obstanek svojega razreda. Še več! Spoznal bo, da je strokovna organizacija nujno potrebna in da se je dolžan boriti ne samo zase, temveč tudi za svoje potomce, za bodočnost. Kajti tudi njegove otroke čaka ista ali še slabša usoda, če ne bo stal na braniku delavskih pravic; njegova dolžnost je, da svojem zapusti kaj boljšega, kakor je to on pričakal in doživel zase.

Vladajočo reakcijo bo tudi v naši državi premagala le borbenost delavstva. Delavski razred v Jugoslaviji mora postaviti reakciji nasproti enotne razredne proletarske organizacije. To je danes njegova najsvetejša dolžnost.

Dvignimo razredno zavest, jačajmo svoje razredne organizacije, oživimo mednarodno solidarnost, da bo tudi jugoslovanski proletariati častno prispeval k zmagi — dela nad kapitalom v svojem lastnem interesu.

Angleško strokovno gibanje.

Kakor lani tako tudi letos pretresajo svet vesti o sporu v angleški rudarski industriji in o bližajočem se štrajku rudarjev, morda še celo generalnem štrajku angleškega proletariata.

Ti dogodki so vse važnejši in vse obsežnejši kakor pa štrajk trboveljskih rudarjev. Štrajk angleških rudarjev pomeni boj milijonov, pomeni potres v svetovnem kapitalističnem gospodarstvu in v državi. In ta orjaški boj se vodi za ohranitev sedemurnega delavnika in za ohranitev istih plač. Naskok kapitalistov velja odbiti.

Kakšnih sredstev se poslužuje angleško delavstvo v svojem boju?

To je prvi generalni štrajk rudarjev. Ne samo posamezni rudniki, marveč vsa rudarska industrija mora stati.

Drugič mobiliziranje vsega angleškega proletariata. Rudarjem prihajajo na pomoč železničarji in pristaniški delavci, najvažnejše delavske kategorije. Pripravljene so celo na štrajk in ustavitvi ves promet. Kajti predobro je ukoreninjena v angleškem proletariatu zavest, da je napad na rudarje obenem napad na slehernega in zadnjega delavca.

Tretje sredstvo je pomoč nemškega, francoskega in belgijskega rudarskega delavstva. Da bo boj uspešen, je treba v proletariatu drugih držav poiskati pomoči in opore — to je tretja izkušnja.

In ali niso ta sredstva nekaj novega, ki izpričujejo o globočinah in razmahu angleškega delavskega gibanja? Že hiter pogled na bojne oblike angleškega delavskega gibanja dokazujejo, da se gibanje usmerja v levo.

Kot najvažnejši znak revolucioniranja angleškega strokovnega gibanja, ki je bilo pred vojno in tudi še po vojni najbolj konservativno — bi rekli — moramo smatrati ustanovitev angleško-ruskega odbora za doseg strokovne enotnosti. Ta odbor je plod potovanja angleške delavske delegacije v sovjetsko Rusijo in njegov namen je, združiti Amsterdamsko in Moskovsko strokovno internacionalo v eno edino enotno svetovno strokovno internacionalo.

Ali se zavedamo važnosti tega ogromnega koraka angleškega proletariata? In ali ne vidimo val simpatij med svetovnim proletariatom za ta angleško-ruski odbor? Danes lahko rečemo, da za tem angleško-ruskim odborom ne stoji samo 5 milijonov angleških in 6 milijonov ruskih delavcev, temveč tudi tisoči in milijoni organiziranih delavcev v drugih državah.

(Dalje prihodnjič.)

Sofijska resolucija.

Sofijska konferenca je po poročilu druge Krekiča o gospodarskem in delavskem položaju na Balkanu sprejela naslednjo resolucijo:

I.

V vseh deželah s kapitalistično produktivno obliko so delavci in nameščenci dolžni, se strokovno organizirati.

Namen strokovnega gibanja je, varovati in pospeševati gospodarske in socialne interese delavcev in nameščencev, jačati z vsemi silami narodno in mednarodno solidarnost delavskega razreda ter podpirati narodno in mednarodno akcijo v borbi proti izkoriščanju delavcev.

Bližnja naloga strokovnih organizacij balkanskih dežel je, da delajo na izboljšanju gnotnega in kulturnega položaja delavcev in nameščencev potom:

- skrajšanja delovnega časa;
- zvišanja mezd;
- vedbe socialno političnih ustanov, kakor bolniško, invalidsko in starostno zavarovanje, posredovanje dela, podpiranja brezposelnih itd.;
- dviganja kulturnega nivoja delavstva.

Stavke naj se v splošnem vodijo le iz gospodarskih razlogov in po skrbni presoji položaja.

Širiti stremljenje po uvedbi pravičnejšega gospodarskega reda je v prvi vrsti naloga političnih strank. Želeti je, da pripadajo razredno zavedni delavci tako strokovnemu kakor političnemu delavskemu gibanju, vendar se ne smejo teoretska in politična nasprotstva v političnem delavskem gibanju prenesti v strokovne organizacije.

II.

Balkanska strokovna konferenca priporoča vsem strokovnim organizacijam posameznih balkanskih dežel, ki se strinjajo z direktivami konference ter z navedenimi metodami Internacionalne strokovne zveze, in ki niso še izvedle zedinjenja, naj se začnejo čimprej pogajati pod vodstvom ISZ v svrhu zedinjenja. Pogajanja naj se vodijo v vsaki deželi posebej s ciljem, da se vsi stvari ena sama deželna centrala.

Strokovni vestnik

Iz sekcije kretniškega osebja.

V sredo dne 21. aprila 1926 je bila na podlagi vloge USZJ sprejeta od gosp. načelnika prometnega odelenja deputacija kretniškega osebja, ki je intervenirala v naslednjih zadevah:

- Zopetna dodelitev 3. blokavnika v stolp III postaje Ljubljana gl. kol.
- Uvrstitev blokavnikov in nadkretnikov s 1. VII. 1926 v I. kategorijo zvanikov, kot so naznačeni v službenih razpredelnicah.
- Upeljava 12/24 urnega turnusa za kretniško osebje v Logatcu in Sevnici ter zopetna podelitev prostih dni kretniškega osebja v Sevnici.
- Redna podelitev žveplenk, postavitev umivalnikov v vse postojanke, kjer se čistijo kretnice, in dostavitev mila.

5. Nastavitev pomožnega osebja, ki vrši službo nastavljenecv.

6. Ureditve delokroga službe kretniškega osebja v Pragerskem, kjer je čiščenje kretnic nemogoče ter isto za kurilnico Ljubljana I.

7. Odprava pletja trave po progah po kretniškem osebju.

V daljši intervenciji se je doseglo naslednje:

Zadevo glede dodelitve tretjega blokavnika v stolp III v Ljubljani bo še enkrat preiskal ter uredil. Tako je upati, da pride tretji mož kmalu nazaj.

Glede uvrstitve blokavnikov in nadkretnikov v I. kategorijo zvanikov direktorja ne bo nasprotovala, ker je to že z zakonom dovoljeno.

Glede uvedbe 12/24 urnega turnusa v Logatcu, prostih dni v Sevnici ter ureditve službe kretniškega osebja v Pragerskem bo dal položaj po posebnem direktorskem organu preiskati, nakar bo ukrenil vse, kar je utemeljeno.

Žveplenke so na razpolago ter se bodo podeljevale, glede postavitev umivalnikov pa se bo obravnavalo na seji žel. odbora.

Za nastavitev je predlog že izvršen ter jih bo nastavljenih v prometnem resorju okoli 300.

Pletje trave direktorja ne bo odpravila v dotičnih krajih, kjer ima kretnik le za njo prosto postavljati in nima premika ter je tudi promet majhen.

Delavska intervencija pri ministru saobračaja.

Povodom glavne skupščine bolniške blagajne se je vršila pri ministru saobračaja g. Mletiču intervencija delavskega osebja v naslednjih zadevah:

- Predlogi za delavski pravilnik in pritožbe delavskega osebja.
- Sprememba pravilnika o službeni obleki.
- Sprememba pravilnika o brezplačni in režijski vožnji na železnicah.
- Uvedba zakona o zavarovanju delavcev za starost.
- Nastavitev osebja, ki vrši službo na sistemiziranih mestih.

G. minister se je razgovarjal z deputacijo skoro eno uro, odgovarjal na razna vprašanja ter končno rekel, da naj mu se predloži vse predstavke pismeno, kar je deputacija tudi naredila.

Glede delavskega pravilnika je izjavil, da kakega osnutka sploh še ni imel v rokah, da bi ga pregledal. Priznava potrebo uvedbe enotnega delavskega pravilnika, ker danes so vsa delavska vprašanja neurejena ter se že nikdo ven ne spozna.

Pristal je na zahtevo deputacije, da bo, predno bo pravilnik uveljavil, zaslišal tudi mnenje prizadetega delavskega osebja in sklical anketo.

Radi izplačila provizij onim delavcem, ki niso bili člani provizijskega fonda ter so jim po predpisih južne železnice pripadale milostne provizije, nas je napotil do referenta g. Mudrnič. Vse prošnje, ki so bile za nakazilo teh provizij vložene, leže pri njem. Stavljena je bila zahteva na finančni odbor, da se uredi vprašanje teh milostnih provizij za vse železničarje, državne in južne, kar pa je finančni odbor odklonil. Sedaj bo g. Mudrnič o tem obvestil g. ministra saobračaja ter naj minister odloči, ali se južnoželezničarjem, ki imajo po rimskem akordu pravico do teh provizij, izplačajo ali ne. O rešitvi bo na to vse, ki so vložili prošnje, pismeno obvestil in to tekom enega meseca. (Opozorjamo vse bivše južno žel., ki so prošili za nakazilo milostne provizije, da nam odloke, čim jih dobe, takoj vpošljejo radi uvedbe nadaljnjih korakov).

Interveniralo se je nadalje radi povračila davka delavskemu osebju zagrebške in sarajevske ter beogradske direktije, ker smo dobili davek povrnjen le v naši direktiji. G. Minister je obljubil, da bo zahteval od ljubljanske direktije pojasnilo, kake korake je ukrenila, da se je ta davek povrnil, nakar se bodo ta navodila dostavila tudi drugim direktijam.

Izplačilo plač za državne praznike. Upravičenost zahteve priznava ter bo to uredil z novim delavskim pravilnikom. Za nazaj pa ne more razpravljati.

Izplačilo diferenc: Vedno jednak odgovor: Nema kredita.

Nadalje se je vršila še intervencija radi prostih dni pri turnusu osebju v zagrebški direktiji, izplačila urnih plač v Sisku ter izplačila nagrad ženam prog. stražarov za njih službo v območju zagrebške direktije. Končno še radi izplačila trošnih profesionistov v Sisku, ki morajo delati službo na prog, pa se jim ne zaračuna dnevnic.

Sprememba pravilnika o službeni obleki. Pravilnik o službeni obleki je za nič ter bo izdelan nov. Naše protipredloge smo predložili že decembra 1925, sedaj smo samo ponovno zahtevali, da se mora zagarantirati delavna obleka in čevlje tudi vsemu delavskemu osebju, da se mora podeljevati službena obleka vsem brezplačno in ima ostati last uslužbenca. V koliko bodo ti protipredlogi sprejeti, bo pokazala bodočnost.

Sprememba pravilnika o voznih olajšavah. Opetovano smo že brzojavno in pismeno protestirali proti omejitvam voznih olajšav za delavstvo, ukinjenju voznih olajšav za provizioniste ter objavam. G. Minister je priznal, da so se pripetile delavskemu osebju krivice ter je zagovarjal odpravo legitimacij za provizioniste in vpeljavo objav s tem, da se je moralo omejiti prekupčevanje, češ da so ti se vedno vozili okoli v kupčijske svrhe.

Pojasnili smo ministru, da je to naziranje

napačno ter da se ima v novem pravilniku za vozne olajšave zagarantirati delavskemu osebju iste vozne ugodnosti in pod istimi pogoji, kot nastavljenemu osebju, vpejati za vse enake legitimacije, odpraviti objave in zopet povrniti legitimacije provizionistom.

G. Minister je končno dejal, da naj predložimo k novemu pravilniku za vozne olajšave naše predloge in zahteve.

Uvedba zakona o zavarovanju delavcev za starost povzroča v ministerstvu dosti skrbi in težav, skozi katere si ne morejo in ne znajo pomagati. Zahtevali smo, da se čimprej uredi sprejemanje delavcev v provizijski zavod tudi v ostalih direktijah, kjer morajo delavci že leta in leta čakati na sprejem.

G. Minister je izjavil, da se da to vprašanje, dokler ne bo uveljavljen zakon o starostnem zavarovanju železničarjev, urediti provizorno, nakar smo predlagali, da se v vseh direktijah uvede sprejemanje delavcev v provizijski fond, kadar imajo eno leto službe, so vojaščine prosti in 21 let stari.

Nastavitev delavcev, ki vrše službo na sistemiziranih mestih se bo izvedle do 1. julija 1926, v kolikor je potrebna in izpolnjujejo prizadeti vse pogoje zakona. Nadalje se je vršila intervencija v več vprašanjih, ki se tičejo osebja ostalih direktij, o čemur bomo poročali v hrvaškem „U. Ž.“

Kaj je s starostnim zavarovanjem delavstva lokalk?

Od leta 1924 dalje je nerešeno vprašanje delavcev, ki delajo na lokalkah, zlasti Ljubljana-Vrhnika. Svoječasno so plačevali prispevke za provizijski fond, ki so se jim odtegovali od službenih prejemkov, po podržavljenju pa je nekdo pogruntal, da to niso pravi železniški delavci, ker pač delajo le na lokalki. Ustavilo se jim je odtegovanje prispevkov za prov. fond, denar se je naložil v neko hranilnico in na pogoste intervencije smo dobivali odgovore, da bo celo vprašanje v kratkem urejeno, da se bo vršila seja ne vemo že katerih načelnikov itd.

Po deset let že delajo ti delavci na teh progah, imajo za predpostavljene enake progovne mojstre, načelnike itd., kot na ostalih progah, plačujejo enako prispevke za bolniško blagajno, so za vsako malenkost kaznovani od direktije, ko pa pride njih starostno zavarovanje na vrsto, pa se hitro ugotovi, da niso „ta pravi“. Obrachamo se danes ponovno na g. direktorja Dr. Borke, da on ukrene potrebne korake pri administrativnem in računskem odelenju radi sprejema teh delavcev v prov. fond. Ako svoječasno ni bil sprejem formalno izvršen, pa naj se izvrši naknadno sedaj, se pošlje ljudi k zdravniku ter se uporabi denar, ki je naložen v hranilnici, za kritje prispevkov za nazaj.

Zopetno poslabšanje delavskega položaja.

Komaj je stopil v veljavo novi budžet, že je strojni oddelek ljubljanske direktije podvzel korak, ki je znižal že itak nizke delavske plače.

Za kurilnico Ljubljana I in Maribor je s 25. III. 1926 reguliral akordno delo na sledeči način:

„Pri akordnem zaslužku participirajo do nadaljnjega delavci, ki so zaposleni v turnusu pri sledečih skupinah:

- nakladalna premogovna skupina
- oprema strojev
- III pranje strojev
- čiščenje strojev samo oni delavci, ki so pri tem delu stalno zaposleni (največ kot je normirano).

Odpade toraj skupina Ib (razkladalna premog. skupina), za katero se določi po potrebi akord po razloženih tonah.

Radi nizkih kreditov pa dovolimo, da sme dosežati akordni zaslužek maksimum 20% urnine stalno pri tem delu normiranih delavcev.“

Toliko odlok. Najbolj važen je zadnji odstavek, ki omeji višino akorda in sicer na 20% urnine. Ako vzamemo za povprečni mesečni zaslužek pri akordnem delu zaposlenih delavcev Din 700, bo znašal torej najvišji akord Din 150 na osebo mesečno, dasi se je od akorda popolnoma izločilo skupino V (skladiščni delavci, avizerje itd.)

Najlepše pa je, da velja ta odlok na primer za kurilnico Ljubljana I; en kilometer oddaljena kurilnica Ljubljana II pa sploh tega akorda ne pozna, dasi služi enemu in istemu gospodarju.

Sedaj pa pridejo na vrsto profesionisti. Odlok veli:

„Iz istega razloga ter z isto veljavnostjo spreminjamo tudi stroje vzdrževalne premije profesionistov, ki so zaposleni pri tekočem in obdobjem popravilu lokomotiv, kakor tudi profesionistov, ki so stalno zaposleni v vozovni delavnici.“

Osnovna nagrada odpade ter se plača premija le za faktično prihranjeni čas. Enotne postavke ostanejo iste. Za faktično prihranjeno uro pa dovolimo Din 3 za profesioniste, za pomočnike profesionistov pa po Din 1.50. Samo za tiste dele in popravila se smejo zaračunati premije, katera so označena na nagradnih listih. Participirajo na premijah samo dotični delavci, ki so pri popravilih stalno zaposleni.

Radi pomanjkanja kreditov dovolimo, da smejo znašati navedene premije največ 25% urnim delavcem, ki so stalno zaposleni pri popravilu.

Kurilnica mora skrbeti, da pride čimprej na stalez kot je normiran za strojno delavnico.

To velja za kurilnice Ljubljana I, II in Maribor. Za vozovne delavnice pa upeljuje postavke po sistemu iz kurilnic Ljubljana II in sicer:

Za velika popravila zaprtih tovornih voz 160 delovnih ur, za velika popravila odprtih tovornih voz 130 delovnih ur, za tekoča popravila 5 delovnih ur za 1 voz ter za mala popravila 16 delovnih ur za 1 voz.

Participiranje na strojnih premijah od ključničarjev in strokovnikov kurilnice Velenje in kurilnice Novomesto odpade, ker tam ni delavnice, za kurilnico Jesenice pa ostanejo premije analogno kot v kurilnici Ljubljana II.

Tudi za profesioniste se je znižala premija na okroglo Din 300 do Din 400 mesečno ter se tudi omejila.

Povodom intervencije na direktiji, kjer pa noče biti nikdo kompetenten, je uprava zagovarjala to znižanje s pomajkanjem kredita, govorila o nekih zlorabah, o nemogočnosti povišati urne plače, ako bi ostale dosedanje premije ter da je ta sistem le provizoren, dokler ne bo izdelala nov pravilnik.

Mi konstatiramo danes le to, da je novo uveden sistem (čeprav je le začasen) zanič in se bo uprava tekom dveh mesecev točno prepričala, da ji je v veliko škodo, ker delavstvo ni za to tu, da bi se z njim eksperimentiralo.

Ne zagovarjamo akordnih in premijskih sistemov, ker so vsi, če so še tako popolni, le v škodo delavstvu in so upoštevani le za to, da čim najbolj izrabijo delovne sile in moči v čim večjo korist delodajalca.

Ujedinjeni savez železničarjev je sklical za nedeljo dne 9. maja 1926 pokrajinsko konferenco sekcij profesionistov in kurilniških pomožnih delavcev, kjer se bo obravnavala navedeni ukrep uprave, se sklenili enotni koraki ter izdelal enoten predlog za rešitev čelega premijskega vprašanja. Opozorjamo službe proste odprave iz kurilnic Ljubljana, Maribor, Zidanimost, Jesenice, Novomesto in ostalih manjših jedinic, da se konference udeležijo.

Naročanje premoga.

Vse okrožnice, ki so izšle glede naročanja premoga, so poslabšale položaj delavstva in ga danes privedle tako daleč, da si navaden delavec premoga sploh ne more naročiti.

Nekateri načelniki zahtevajo denar za premog takoj pri naročilu, torej dva meseca prej, ko premog sploh dobiš.

Drugi so vsaj toliko uvidelni, da zahtevajo denar takrat, ko premog prejmeš.

Nekaj jih je pa celo takih (častne izjeme), ki pač uvidijo, da železničar nima v sredi meseca denarja, ter radi tega zahtevajo denar za premog šele koncem meseca, ko dobiš plačo.

Gospodje pri ekonomskem in računskem oddelku očitno ne poznajo položaja delavstva, ker izdajo take okrožnice.

Že navaden račun pokaže, da delavec ne more plačati premoga na enkrat ter da se v istem položaju nahaja vsaj tudi pretežna večina nastavljenecv. Povprečna urna plača vseh progovnih, postajnih, skladiščnih in kurilniških pomožnih delavcev je Din 4 na uro. V 25 delovnih dnevih zasluži torej nad 2500 delavcev le okrog Din 800 mesečno in ostane po odbitku prispevkov za bolniško blagajno, provizijski fond itd. Din 750 mesečno. Računajte družino le 3 oseb, za stanovanje le Din 100 mesečno, za hrano za vse tri osebe le Din 600 mesečno (kar komaj za eno zadostuje), kje pa je obleka, šolanje otrok? Potem pa se zahteva, da naj delavec, ako hoče kuhati ali si zakuriti sobo, naroči premog ter plača v naprej Din 350 za tono. Kje pa naj dobi denar?

Ako uprava lahko odteguje na obroke za razne tvrde kot Rogliča, Magdiča, Peko itd., ali ne bi mogla biti tako uvidelna, da bi vsaj dovolila naročilo premoga na tri mesečne obroke ter bi s tem omogočila nabavo premoga tudi delavstvu in nižjim uslužbenecm. Ali smemo upati, da bo izšla okrožnica, ki bi v tem smislu uredila nabavo premoga?

Sekcija strojevodij in kurjačev kurilnice Ljubljana gl. kol.

S 15. majem dobi strojno osebje novi turnus. Na strojnem oddelku so pa res pametni ljudje, naj reče kdo, kar hoče. Tam so pogruntali ti gospodje in naredili turnuse od 37 do 40% službe, namreč za strojevodje in kurjače. Seveda, sami imajo sedem ur dnevno zadosti v toplo zakur-

jenih sobah, ko imajo dnevno hrano in prenočišče doma. Na strojnem oddelku imamo mesto pet kvalificiranih inženjerjev pet bivših strojevodij in to so gg. Gnezda, Zupanc, Petrič, Jezovnik in Jager. Ti bivši strojevodje so prišli na direkcijsko pisarno. In da so bili ravno ti, ko so še delali strojevodsko službo, največji kritikarji in puntarji proti visokim procentom službe, še se vsi spominjamo. Danes pa, ko ukazujejo drugim, delajo to, kar njim nekoč ni ugajalo ter nam diktirajo turnuse z visokim procentom službe. Od strani strojevodjev se menda nalašč ne upošteva noben predlog. Tudi jim je vseeno, ali tak turnus podpišemo ali ne. Turnus mora ostati tak, kakršnega so izumili, pa basta. Za strojevodje obstajajo danes še vedno norme, ki pravijo, da služba ne sme presegati 30%. Gg. bivši strojevodje, ali nimate več spomina? Kaj se ne spominjate, da se turnusi delajo sporazumno s strojevodji? Ta gospoda trdi, da bo vsak strojevodja dobil svoj stroj in da se s 30% službe ne da napraviti tak turnus, ker se morajo stroji izrabiti. To je vse lepo, da se stroji morajo izrabiti, ampak osebje vendar ni stroj. Osebje se ne more dati izrabljati. Tiste trditve, da bo imel vsak strojevodja v turnusu svoj stroj, so in bodo ostale samo na papirju. Če hočemo imeti vsak svoj stroj, morate dati pripeljati vse tiste stare škafle, ki še stojijo zarjavele v Mariboru, Zalogu in drugod, ki so namenjene za staro železo. Pa še druga stvar je. Skrajšali so namreč strojevodjem premije za 20%. Zdaj so pa ti gospodje tako radodarni in hočejo napraviti strojevodjem to milost, da se nadomestijo prikrajšane premije s 40% službo. Strojevodje smo pa drugega mnenja in pravimo, pazite, da nas ne prisilite, da si poiščemo zaščito drugje. Turnuse se brez našega dovoljenja ne dela. Ali morda mislite, da bomo radi vas tvegali svoja življenja in se pustili zapirati, če se pripetijo nesreče? Ali morda mislite, da bomo radi tega plačevali visoke kazni? Ker osebna intervencija nič ne zaleže, smo to zapisali in vas, gospoda, opozorili, da ne be izgovora, da se ni nikdo pritoževal. Sicer je tu neke Društvo Strojvodij, ali njemu malo mar zaščita strojevodjev, svojih članov.

Zamorec se pere.

Pod naslovom „Bolniška blagajna osebja državnih železnic“ je vodstvo „Zveze“ v „Slov. Narodu“ priobčilo naslednji članek:

Z ozirom na razne govorce, ki se pojavljajo na progah v Sloveniji, kakor tudi na proračunano agitacijo takozvanega Ujedinjenega saveza železničarjev S.H.S. podpisani Pokrajinski odbor Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev Ljubljana podaja naslednjo izjavo.

Volitve v imenovano bolniško blagajno je razpisalo Ministrstvo za promet lanskega leta na odločno zahtevo našega društva. Naše društvo je tudi z dokazi ugotovilo, da se v bolniško blagajno s strani države ni prispevalo predpisanega odstotka v celoti. Za leto 1925/26 je premalo vplačanih okoli 11 milijonov dinarjev, a za leto 1926/27 pa je v proračunu odobrenih zopet okoli 8 milijonov dinarjev premalo.

Na glavni skupščini delegatov dne 11. in 12. aprila t. l. se je ugotovilo s strani delegatov, članov UJNŽ veliko nerednosti. Delegati, člani UJNŽ so iznesli dejstva, kako se je gospodarilo s strani centralnih upravnikov. — Dejstvo je, da je en bivši upravnik v zaporu, proti drugemu, ki je odstavljen, teče disciplinarna preiskava. Na glavni skupščini se je izvolil prvič Centralni upravni odbor z 31 glasovi od 40 navzočih delegatov. Da so ti izvoljeni vsi člani UJNŽ in ne člani takozvanega Saveza, je pa razumljivo, ker je Savez pri volitvah dobil samo pet delegatov, vse druge pa UJNŽ. Teh pet delegatov je stavilo predlog, da naj se izvoli posebna komisija za pregled dosedanjega gospodarstva. Ker je bilo za vsakega delegata jasno, da je ta predlog bil stavljen samo iz jeze, in ker ima po pravilniku in Uredbi izvoljeni novi Centralni odbor pravico in dolžnost, da preišče dosedanje poslovanje v bolniški blagajni, je ta predlog kot neumestni sploh propadel.

Razumljivo je, da nastopa Savez v svrhu agitacije z demagoškimi sredstvi in zavijanjem, vendar naj Savez pride s konkretnimi obdolitvami naših članov na plan in dobi takoj zaslužen odgovor.

Pokrajinski odbor UJNŽ izrecno naglašja, da je Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev strogo nepolitična stanovska organizacija, ki šteje danes še okoli 26.000 železničarjev, ki brez zavijanj in demagogije delajo skupno za odpravo krivic na železnicah in bodo njegovi člani-delegati in odborniki v bolniški blagajni naredili red. Ako hoče pri tem delu Savez pošteno delati, je dobro; za demagogijo in hujkanje, pa se lahko in tudi sigurno najde — lek.

Pokrajinski odbor Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev Ljubljana.

Tako se pere ta „strogo nepolitična stanovska organizacija“ v političnem časopisu in poziva naš savez, da pride s konkretnimi obdolitvami na dan. Dobro.

1. Vaše društvo je z dokazi ugotovilo, da dolguje država svoj prispevek v bolniško blagajno in sicer za nazaj okoli 11 milijonov Din! Kaj ste naredili, da bo ta dolg od države iztirjan? Zakaj ste šli preko samostojnega našega predloga, s katerim ste se v Ljubljani tudi vi strinjali da se ta znesek iztirja, iziroma državo toži? Zakaj ste s svojo večino 31 gospodov odločili, da se o teh predlogih sploh ni razpravljalo?

2. Ugotovili ste nerednosti, ki so se godile v bolniški blagajni! Dobro! Kako ste mogli potem glasovati, da je bilo celokupno dosedanje delo upravnega odbora dobronamerno? Ali smo res tako naivni, da verjamemo, da lahko upravnik razmeče 14 milijonov Din brez vednosti upravnega odbora? Predlog, da se sestavi mešana komisija iz pet članov, ni bil stavljen iz nikake jeze, ampak v interesu vseh zavarovanih članov, da se enkrat po nepristranski komisiji ugotovi dejanski položaj. Ta predlog je bil stavljen še tedaj, ko se našim delegatom še sanjati ni moglo, da bodo „najhujši kritiki“ staveli predlog, da je bilo „vse delo dobronamerno“.

Ali je taka kontradikcija mogoča pri resnih ljudeh?

3. Centralnemu upravniku ste izglasovali 15.000 Din nagrade, nekaterim drugim odbornikom po 2000 Din, šef-zdravnikom po 5000 Din ali nekaj manj.

Radi bi vedeli: Ali centralni upravnik nima svoje mesečne plače kakor vsak drug uradnik v državi? Za kakšno nadurno delo, ki ga ni imel plačanega, je ta ogromna svota — ogromna za nas delavce namreč, ki niti na leto toliko ne zaslužimo — kot nagrada?

4. S svojimi 31 zastopniki ste bili odločno faktor na glavni skupščini. Kako je mogoče, da se niste kot stanovska organizacija z enako odločnostjo zavzeli in odglasovali vsaj predlog za 100% hranarino, kakor ste se za nagrade višjim našim stanovskim tovarišem. Nam, nižjim stanovskim tovarišem je 100% hranarina življensko vprašanje. Tu bi mogli zelo v prid zastopati naše stanovske koristi. Mi delavci namreč ne dobivamo nagrad za svoje delo, nego skromno plačico, ki pa se v slučaju boleznih nadomestuje samo s 60% hranarine?

To vprašanje nas, nižje vaše stanovske tovariše, prav posebno zanima.

Enako ste šli preko vseh nadaljnjih samostojnih predlogov kot kompaktna večina, češ, da se bo itak izdelal nov pravilnik! Gospodje, pravilnik pa ne sme iti čez naredbo, in tako bo ostalo vse pri starem.

5. Kako utemeljite, do ste izglasovali centraliziran budžet ter samo nas v ljubljanski direkciji prikrajšali za čez dva milijona dinarjev?

Lepo se vam bodo zahvalili vsi stanovski tovariši, ko bo izčrpan premajhen kredit za zdravljenje v topicalah, zobozdravljenje itd.

Naše konstatacije ostanejo in ni nam treba iskati pomoči z izjavami pri „političnih“ časopisih, kot jo išče vaša „strogo nepolitična stanovska organizacija“.

Predno bo minilo deset mesecev, bodo že železničarji občutili na svojih hrbtih sadove dela 31 vaših delegatov in takrat vam bodo oni sami povedali marsikatero konkretno obdolitve.

Dopisi.

Polzela. Dne 9. t. m. se je vršil pogreb delovodja progovne sekcije Lukančiča v Polzeli, kateri je po petdnevni težki bolezni z čez tridesetletno službo v starosti

63 let umrl. Da danes gospodje predpostavljajo nobenega sočutja do nižjih uslužbenecv, se je videlo, ker se ni niti gospod progovni mojster kot predpostavljen pokojnega udeležil pogreba, tem manj kakšen uradnik progovne sekcije. Od delavcev progovnega mojstra v Velenju se tudi ni niti eden udeležil, ker niso bili obveščeni; to pa najbrž radi tega, ker se iste rabi za delo v vrtilih in sajenje hmelja na železniškem ozemlju med delovnim časom kljub ponovni okrožnici od direkcije, da je to prepovedano. Da imamo tukaj takšne razmere, so tudi delavci krivi, ker ne poznajo nobene sloge med seboj; od gospodov predpostavljenih, če se smatrajo za bolj naobražene, pa pričakujemo prihodnjič več pietete do njim podrejenega osebja.

Trebnje. V nedeljo dne 18. IV. 1926 smo imeli pri nas prvi javen železničarski shod, ki je bil prav dobro obiskan. Referent od centrale je poročal o delu organizacije, bolniški blagajni ter razrednem boju, nakar so posamezni železničarji iznesli svoje pritožbe in apelirali na centralo, da ukrene vse potrebno, da se bodo tudi na dolenski progi sprejemali progovni delavci v provizijski fond, dobili turnus delavci proste dneve.

Borovnica. Takoj drugi dan po shodu v Ljubljani je prišel v Borovnico g. progovni mojster Juh držat shod. Iz Ljubljane so prišli trije, na „shod“ so šli še štirje naši sodrugi in tako se je nabralo vse vкуп 14 ljudi. Hotelo se je oprati zvezo, da je povsod pravilno nastopala in tudi na glavni skupščini boln. blagajne. Naši sodrugi pa so šli iz tega „shoda“ še bolj prepričani, da je edina rešitev le v „Ujedinjenem železničarskem savezu“.

Brežice. V nedeljo dne 9. maja 1926 sklicujemo v Brežicah v prostorih gostilne Ivan Grobušek ob 11. uri dopoldne javen železničarski shod z dnevnim redom

1. Poročilo centrale o dosedanjem delu, 2. poročilo o glavni skupščini bolniške blagajne.

Vabimo vse službe proste železničarje ter tudi neorganizirane, da se shoda udeležijo. —

Kurilnica Ljubljana I. Marsikdo bi mislil, da je pri nas vse v najlepšem redu in delavstvo zadovoljno, ker od nas ni nobenega dopisa. Je pa ravno narobe. Sedaj se je udarilo po pepelarjih, katerim se je odvzela pri skupinah po en delavec, dasi ga je inž. Jurman dovolil. Takoj za tem so se nam reducirale premije in akord, češ, da ni kredita, obeta pa se nam še redukcija, češ, da nas je preveč.

Le tako naprej. V gotove kraje nabašite ljudi, da jih bo preveč, v kurilnicah pa reducirajte, ampak pripravite se tudi na čas, ko boste imeli v kurilnicah celo vrsto razbitih in nerabnih lokomotiv, ki bodo čakale na popravilo ter vam potem tudi noben budžet ne bo pomagal, ker bo prekasno. Vam, železničarji, pa kličemo: „Vsi za enega, eden za vse; vsi v Ujedinjeni savez žel. Jugoslavije“.

Ljubljana. Skladišče živil državne železnice glavni kolodvor zaposluje 13 prodajalcev in dva delavca v svoji prodajalni. Med njimi se nahaja neki Andrej Babnik iz Goričan pri Medvodah, ki je šele leto dni v prodajalni zaposlen, pa je že pozabil kako hudo je kot družinski oče biti brezposeln. Prišel je priganjati delavca in daje ukaz, da se tudi čez določen čas dela, delavca sta to večkrat storila brez kake odškodnine, ker se pa to vedno ponavlja ga opozarjamo, da nima nobeden uslužbenec dajati ukazov, ki krše zakonito določeni delovni čas. Osebito sedaj bomo z vso odločnostjo nastopili proti temu, ko se privatni nameščenci bore proti podaljšanju delovnega časa. G. Babnik, opustite Vaš izraz: „vsak po svoje Boga moliti“, mislimo, da vam je še v spominu ako bi se tega izraza drugi držali, bi danes najbrž ne bi bili v tej službi, zapomnite si to. Prihodnjič več.

Organizirani železničarji.

Pragersko. Dne 3. aprila 1926 smo šli skladišeni delavci prosit, da se nam dovoli prosto za velikonočne praznike. Kaj mislite, kaj se nam je reklo? „Če vam ni dovolji, idite drugam, saj niste tukaj privezani.“ S tem nas je izgnal iz pisarne. Pristavil je še: „Smo že druge upognili, pa še bomo tudi vas.“ Tako se je izrazil g. tajnik Črnač.

Kedaj prosimo g. načelnika za dopust, pravi, da nima ljudi. Če pa ga še vkljub temu prosimo, pa pravi: „Bodi kmet ali

pa železničar“. Če potrebuje on za svoj vrt delavca, mu da dopust, da mu gre v njegov vrt delat. Gospoda postajenačelnika to pač nič ne skrbi, če ima kateri svojo bajto, saj stanovanja železnica tako nima, da bi ga dala železničarjem.

Železničarji postaje Pragersko opozarjamo g. načelnika, naj opusti šikaniranje njemu podrejenih, kajti mi se bomo branili.

Ujedinjeni Savez železničarjev Jugoslavije sklicuje v nedeljo dne 9. maja 1926 v prostorih centrale Železničarski dom, Turjaški trg 2 v Ljubljani

konferenco profesionistov in kuril. pomožnih delavcev

ter poziva vse službe proste sodrude, da se konference v obilnem številu udeležijo.

Dnevni red:
1. Vprašanje čezurnega dela.
2. Premijski sistem in akordno delo.
Začetek ob pol 9. uri dopoldne.

U. S. Ž. J.

Ujedinjeni Savez železničarjev Jugoslavije sklicuje v četrtek dne 13. maja 1926 ob 9. uri zjutraj v Zidanimost v gostilni Moser

sestaneke svetilničarjev
ljubljske direkcije z dnevnim redom:
Položaj svetilničarjev in naši ukrepi.
Vabljeni vsi službe prosti svetilničarji, organizirani in neorganizirani. U. S. Ž. J.

Poslano.

Odgovor na odprto pismo „Delavsko-kmetškega lista“ št. 10 z dne 11. marca 1926, „Ujedinjenemu železničarju“.

V navedeni številki se me zavratno in brez podpisa napada ter se mi predbaciva nečastno dejanje, radi katerih očitkov sem že proti enemu klevetniku nastopil in je ta klaverno pogorel, nadalje moje pričevanje v zadevi Marcel Žorga, češ da je bil M. Žorga obojen vsled mojega pričevanja. Odgovarjam:

1. Ni res, da je imela Marcelova obsojba s 24 urno stavko kakšno zvezo, marveč je Žorga prišel v Maribor shod razbijati in je pri tej priliki preširoko usta odpiral.

2. Ni res, da bi bil sodnik v citiranem smislu rekel: „Ne mi (sodnija), ampak Bahun in Lapuh sta gosp. Žorgo obsodila.“

O teh klevetah Kmečko-delavskega lista sem bil šele 17. aprila 1926 obveščten, ker tega lista sploh ne berem, vsled česar bom anonimnemu obrekovalcu dal šele sedaj priliko, da pove, kako se piše. Sicer so pa ljudje od te strani najmanj upravičeni komurkoli take očitke delati, dokler sami take posle opravljajo.

Ljubljana, dne 23. aprila 1926.

ANDREJ BAHUN.

Poziv.

Pozivljam „Pokrajinski odbor USNŽ“. Ljubljana, ki je v številki 7. od 21. aprila 1926 „Jugoslovenskega železničarja“ podčrtano zapisal, da sem jaz tvoril med železničarji nekakšne vesti, češ, da mi je rekel g. dr. Kavčič iz Ministrstva saobračaja ob priliki zadnje intervencije, da Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev ni predložilo dosedaj nikakih protipredlogov ne k pravilnikom ne k zakonu, naj imenuje dotičnike tekem 14 dni v svojem glasilu, ki so te moje besede slišali in ki si upajo potrditi, da sem tiste besede govoril, v nasprotnem slučaju moram smatrati „Pokrajinski odbor USNŽ“ Ljubljana, da se mu je ali sanjalo, ali pa ne razumejo slovenski tisti, ki so ga tako informirali, ali pa da so ga iz zlobe krivo informirali.

Potem bom pa tisto, kar Vas tako zanima in bodi s pričami dokazal, kako je bilo in kako sem govoril.

Ljubljana, dne 28. aprila 1926.

Mikec Franc, blokovnik Ljubljana, gl. kol.

Zahvala.

Zahvaljujem se vsem železničarjem in drugim, ki so mojega moža Ivana Vidmarja spremili k zadnjemu počitku ter vsem za množestvine vence, godbi in govorniku Logatec, dne 26. aprila 1926.

Marija Vidmar, vdova.

VABILO

na

„V redni občni zbor“ Splošne delavsko-gospodarske zadruge „Železničarski dom“ v Ljubljani, ki se vrši dne 13. junija 1926.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
  2. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora.
  3. Čitanje poročila revizorja zveze slovenskih zadrug.
  4. Odobritev računskega zaključka za 1925.
  5. Razno.
- Članom zadruge je udeležba občnega zbora dolžnost. Načelstvo.